

# BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

## ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.  
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împare odată în săptămână:  
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:  
Arad, Strada EMINESCU Nr. 85.  
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

## In slujba sufletelor rătăcite.

— La Penitenciarul din Arad. —

Lipsa unei purtări de grije sufletești mai de aproape asupra deținuților din Penitenciarul Tribunalului Arad, m'a făcut ca, dela sf. Paști din 1922, să mă angajez benevol, ca preot la acel institut. Am făcut-o din convingerea, care m'a stăpânit, precum și din considerare la sprijinul moral și material al multor oameni buni, cărora le datoresc un cuvânt de *mulțumită*. Prin *aceasta* prismă aș dori să se vadă și înțeleagă aceste șire ale mele despre lucrurile despre cari, nu eu sunt întâi chemat să grăesc în public.

Capela sau paraclisul Penitenciarului eră slab înzestrat în cele canonice, așa că nu se făcea acolo de cât numai, la intervale lungi în anii din urmă, serviciul de dimineața. Acum, prin bună voință P. Sf. Sale *Dlul Episcop*, care a dat încuviințarea canonică și Antimisul necesar, și prin a *Ven. Consistor*, care a dăruit potirul și celelalte obiecte ce se țin strâns de el, paraclisul e ajustat, din primăvara anului trecut, cu cele necesare pentru a slugi și sf. liturghie, spre mângălerea și edificarea sufletească a robilor. Paraclisul a fost sfințit cu aceasta destinație la 13/26 Apr. a tr., în sâmbata spre sfintele Paști.

Intre dăruitori trebuie să pun apoi pe *On. Ministeriu al Cultelor și Artelor* care, la cerea mea, a dăruit cărțile ce mai lipseau, și deatunci încoaci ni-a pus la dispoziție și 100 ex. cărți de rugăciuni, gratuit, spre distribuire între robi.

La o *colectă*, pe care am deschis în toamna anului 1923, deoarece ne mai trebuiau pe atunci multe de toate pentru înzestrarea paraclisului, au răspuns mai multe așezăminte românești și oameni de bine din loc, că sume frumoase. Dau aci numele contribuitorilor: Banca „Victoria” 1000 L; Banca „Aradana” 855 L, (în textile pentru stihare, ștergări și îmbrăcarea prestolului); Banca Românească și Banca centrală à 500 Lei; d. Anton Cavețchi, inginer în T.-Severin, 200 Lei; dd. Dr. I. German, apoi advocații Dr. Kell, Dr. T. Pap, Dr. C. Iancu, Dr. I. Marșieu, I. Miron, Dr. S. Ispravnic, Dr. M. Mărcuș, dir. de bancă, un dăruitor cu nume indescifrabil, și adv. Dr. V. Hotăran à 100 Lei; iar cest din urmă încă 200 Lei la o listă a d-lui I. Șelariu, administratorul Penitenciarului;

apoi Dr. Al. Nagy, M. Covrig-Roșianu, Dr. V. Avramescu, E. Buda, oficial la tribunal, à 50 Lei; — Dr. Al. Stoinescu, Dr. Grünfeld, Dr. R. Chicin, à 40 Lei; — Dr. L. Moga, adv. și Dr. E. Veliciu à 30 Lei; — Dr. L. Singer, Dr. E. Singer, Dr. Costina, Dr. G. Șarbu, un dăruitor cu nume indescifrabil și Dr. C. Luțiași câte 20 Lei; cest din urmă a mai dat anterior la lista Șelariu 100 Lei; Dr. Fuchs, adv. 10 L. Lista mea, pentru a căreia reușită a ostănit d. *Dr. I. Marșieu* presid. baroului advocații și d. *Aurel Raicu*, cărora le mulțumesc pentru aceasta prețioasă colaborare, a dat rezultatul Lei 4565.

Lista d-lui Șelariu, în suma de 400 L., a mai obținut, pelângă semnările menționate ale d-lor Dr. C. Luțiași și Dr. V. Hotăran, încă și dăruirea de 100 Lei, a d-lui Dr. E. Micloși adv. În total, aceste 2 colecte au dat rezultatul de Lei 4965.

Din suma aceasta s'au făcut procurările necesare pentru înzestrarea paraclisului, mai rămânând Lei 306. cari se vor adăogă la cele 11.000 Lei, pe cari ni-i-a dăruit *Primăria orașului Arad*, și cari, cu interesele lor, sunt întregi și neatinse. Poate, se vor întrebuița, ca fond al Capelei ori la pregătirea, mai târziu, a unui iconostas în regulă. Biserica ort. din *Șeitin* ni-a dăruit o cădelniță.

Di administrator *I. Șelariu*, care a dovedit multă răvnă pentru cauza ce am reprezentat și mi-a fost de cel mai bun ajutor, a mai obținut dela „*Ferestrăul Arădan*” 20 buc. scânduri pentru câștigarea unor obiecte, ce ni erau necesare, pregătite în atelierul penitenciarului.

Dna *Hortensia dr. I. Marșieu* a luat asupra sa grija confecționării stiharelor și altor necesare. Dșoara *Zorica Bodea*, funcționară la Parchet, a dăruit o invelitoare pe analoghion; dșoara *Irinca Décsey*, funcționară la Parchet, a dăruit un acoperemânt pentru proscomidieriu.

Mă simt dator s'adaug și despre o *colectă* de 230 Lei, inițiată la sf. biserică de P. O. D. protopop Tr. Vățianu, ca preț al unor broșuri moralizatoare, distribuite în parte între penitenți, iar altă predată bibliotecii Penitenciarului.

Amintesc cu mulțumire de actul filantropic, săvârșit de societatea românească în 1922, la străduințele doamnei *Adriana Dr. Ispravnic*, care a aranjat „*Pom de Crăciun*” robilor, împărțindu-le alimente și

cărți bune. Tot astfel constat, că și în anul trecut, la Crăciunul din 1924, s'a obținut, prin mâna aceleiași doamne, 3000 Lei, iar din partea *Prefecturii județene* ni-s'a pus în vedere spre acelaș scop 1500 Lei. În ambele aceste cazuri subliniez cu mulțumire recunoscătoare și străduințele *d-nei br. Hortense Popp*, care a avut amabilitatea să intervină pentru reușita acestui gând bun. Ar fi aci la locul său să adaug, că, în Ajunul Crăciunului, când s'au distribuit daruri: în alimente, cărți de rugăciune și alte lecturi folositoare robilor, am avut parte și de prezența mai multor fruntași — dame și domni — din oraș, cari au ținut să se deranjeze pe un ceas, pentru a contribui la ridicarea sufletească a unor rătăciți, cari se îndreaptă mai ușor văzându-se sprijiniți prin asemenea acte de participare la durerile lor.

• *Când repet a mulțumii tuturor celor ce m'au ajutat moral și material în munca, la care m'am angajat, constat cu plăcere: În societatea noastră românească să găsesc multe și sănătoase porniri; decât că trebuie ca noi, cei chemați sufletește, să utilizăm atari capitale morale și să le punem în slujba vieții practice creștinești.*

9. I. 1925.

*Dr. Gh. Ciuhandu,*  
duhovnicul Penitenciarului.

## Episcopul Ioan I. Papp.

În vârstă de 77 de ani a închis ochii, încet și firesc, cum se deslipește frunza de creangă în târziu de toamnă, episcopul Papp al Aradului. Nu l-am văzut niciodată. Dar de două decenii, din vremea când, aproape copil, silabizam treburile Ardealului și oamenii lui din gazetele și revistele ce soseau de peste munte, ne deprinsesem să-i rostim numele cu respect și cu familiaritate românească: Episcopul Ioan Papp al Aradului? Il știam acolo departe, păstor cu barbă albă al turmei creștine și pândar cu toiag sacru la marginea de apus și de primejdie a neamului nostru. 22 de ani a păzit cu cinste și cu demnitate ce-i încredințase sinodul eparhial și mai presus de el, spiritul realist și departe văzător al baronului de Șaguna, Școala șaguniană n'a fost firește, o școală de înaltă intelectualitate, iubitoare de contraverse teologice ori apologetice și nici o școală de misticism contemplativ. Condițiile ei de dezvoltare îi determinau un caracter practic, imediat, activ, având să conteze cu realități crude și aspre, care alcătuiau viața ardelenească sub stăpânire străină. Școala șaguniană era o școală de organizare solidă, gospodărească, năzuind la o politică culturală în slujba existenței naționale. Poate vom jicni pe unii, dar de fapt nu exagerăm nimic afirmând că adevăratul partid național al rezistenței ardelenești a fost armătura de fier ieșită din statutul organic al

lui Șaguna: Biserica. Vorba corifeilor politici, chiar când isbutea să răsune în parlamentul Budapestei, rămânea de cele mai multe ori vorbă. Fapta rezistenței se clădia, piatră peste piatră, metodic, în cadrele arhitecturale ale organizației bisericești. În acest spirit realist crescuse episcopul Ioan Papp și la această faptă a lucrat o jumătate secol, cu acea simplitate robustă și neturburată, sigură de sine totdeauna, pe care o ducea cu dânsul din lumea țărănească. Viața lui n'are linia frântă în piscuri înalte și extrarodinare. Activitatea lui s'a integrat zi cu zi, an cu an, mai rodnică, în acest mare organism prestabilit de Șaguna. Oameni ca dânsul sunt verigi solide în lanțul unei continuități. E un merit, firește mai puțin băător la ochi, mai lipsit de sugestii patetice, dar cu atât mai trainic și mai înfipt în realitate. Episcopul Papp a fost astfel întruparea sănătoasă a unei tradiții salvatoare. În spiritul acestei tradiții pe care au cultivat-o, exemplar, ierarhii Ardealului, el a lăsat moștenire bisericii întreaga lui avere agonisită, de peste un milion de lei. Și deslegat prin moarte de marea răspundere a scaunului unde a păstorit, el a ținut ca țărâna lui să se amestece în pământul copilăriei, în satul Pocioveliște din Biharia, de unde pornise acum trei sferturi de veac.

„Cuvântul“.

n. c.

## La moartea unui Arhiereu.

Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul și asemănarea Sa . . . Chipul lui Dumnezeu mai bine ca ori-care altul l'a întrupat pe pământ Mântuitorul nostru Isus Hristos. Viața lui pământească consacrată iubirei și operei de mântuire a neamului omenesc, a silit și pe cei mai mari adversari și necredincioși să strige: „Cu adevărat fiul lui Dumnezeu a fost acesta!“ Iubirea lui Dumnezeu și iubirea de aproapele e singura caracteristică ce dă omului sublimitatea de ființă rațională, nobilitatea de om și sfințenia de reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ. Iubirea creștină a fost tulpina din care au răsărit toate virtuțile creștinești și din cari apoi lumea s'a îndulcit de două mii de ani încoace. Biserica a fost depozitara acestei iubiri, iar episcopii și preoții propovăduitorii ei. Toți cuceritorii sumeți, a căror ideal a fost ambițiunea oarbă de a cuceri cetăți și popoare prin foc și sabie au pierit, gloria lor s'a stins, iar peste mormintele lor a răsunat condamnarea istoriei. Toți bărbații providențiali, cari prin sfatul și temerea de Dumnezeu, prin iubirea creștină au încercat să adune omenimea, după cum un păstor bun își adună turmele la hrană și adăpost, aceia n'au pierit, gloria lor nu s'a stins, iar peste mormintele lor istoria a sămănat sămânța vecinicei amintiri.

Păstorul cel bun, care cu credință ș'a păstorit

turma sa, care sufletul său ș'a pus pentru oile sale, acela e fidelul reprezentant al lui Hristos-Dumnezeu pe pământ.

La recenta moarte a arhierelui nostru Ioan Ignatie Papp, din panegiricurile rostite la căpătăiul său să desprinde judecata obiectivă a tuturor că: adevărat reprezentant al lui Hristos-Dumnezeu pe pământ a fost acesta.

Averea materială câștigată de un arhieru e averea bisericeii, tot asemenea și averea spirituală câștigată de un arhieru e averea bisericeii, în numele căreia a lucrat. Ridicarea a lor 60 de altare ca loc de curățire a păcatelor, ridicarea a lor 200 de școale, ca loc de luminare a minții sunt fapte mult grăitoare, că biserica e o instituțiune, cu misiune nu numai rugătoare, ci și mântuitoare și învățătoare, iar episcopii și preoții slujitorii acestei instituțiuni, cari își cunosc chemarea sunt factorii principali, cari mișcă motorul vieții sufletești a neamului nostru. Istoria nepărtinitoare are pagini, unde numele arhierelor și preoților fac nume și renume neamului și bisericeii lor. Bine înțeles că în munca lor de luminare, în munca lor de apostolat nu au fost lăsați singuri niciodată. Cărturari și popor deopotrivă au recunoscut în biserică și națiune două idei, pentru înălțarea cărora n'au cunoscut obstacol. Indiferența religioasă și națională a fost considerată de păcat și trădare. Numai cu astfel de credincioși să poate face la sfârșit un bilanț, cum fericitul în Domnul Arhierul nostru a făcut.

La moartea unui arhieru, fiecare membru a bisericeii lui Hristos să între în cămara sufletului său, să-și facă mărturisirea proprie. Acolo va auzi glasul conștiinței, care-i va face judecata obiectivă întrucât a reprezentat cu demnitate ori fără demnitate chipul și asemănarea lui Dzeu pe pământ. Dacă judecata conștiinței va fi aspră fără amânare să se alunge din suflet buruiiana rea a indiferentismului religios și să sădească acolo floarea iubirei de Dumnezeu și de aproapele. În forma aceasta fiecare membru și fiu a bisericeii va face comemorarea pentru moartea unui arhieru.

La moartea arhierelui nostru Ioan poporul dela sate a diecezeii păstorite deplânge pe păstorul cel bun, care a bătut așa de des la poarta inimii lor, cu sfatul, cu vorba cu scrisul, și va trece mult timp până când amintirea lui se va șterge din inima poporului, ca să se mute pe paginile istoriei, bisericeii noastre naționale.

*Ioan Evuțian, preot.*

In durerea mare, ce a atins biserica noastră prin trecerea din viață a în veci neuitatului nostru arhieru Ioan I. Papp episcopul Aradului, ne-a servit spre deosebită mângâiere cinstea manifestată față de defunctul, cu ocaziunea petrecerii lui la locul de vecinică odihnă.

Pătrunși de adâncă recunoștință față de memoria decedatului prin aceasta exprimăm adânc simțitele noastre mulțumiri tuturor cari au depus coroane pe sicriu, au condolat, ori au participat în persoană ori prin delegați la actul înmormântării.

Arad, 3 Februarie 1925.

*Consistorul ortodox român din Arad.*

## Condolențe.

Alte scrisori și telegrame de condolențe sosite la Consistorul nostru, cu ocazia reposesării P. S. S. Episcopului Ioan I. Papp.

*Huși:* Impărtășesc din tot sufletul durerea Consistorului și a întregii eparhii a Aradului, pricinuită de moartea în veci a neuitatului Episcop Ioan I. Papp și al nostru iubit frate în Cristos.

Rugăm pe Dumnezeu să-l odihnească între cei drepți, iar eparhiei să-i dăruiască un vrednic urmaș.

*Episcopul Iacob.*

*București:* Indurerat de pierderea Episcopului Ioan I. Papp, Vă rog să mă primumerați și pe mine printre cei ce plâng moartea lui. L-am cunoscut de aproape, m-am bucurat de pietenia lui și de câte ori veniam la Arad consideram ca o sărbătoare să stăm de vorbă cu el.

Nu voi uita sărbătoarea românească pe care a prezidat-o cu ocaziunea inaugurării bibliotecii A. D. Xenopol, și cuvintele pline de înțelepciune ce le-a rostit. Imi răsună încă în urechi pretinescul său glas pe care l-am auzit ultima oară la congresul „Astrei“.

Fie-i țărâna ușoară și memoria vecinică.

*G. L. Trancu-Iași,*  
fost ministru al muncii și  
ocrotirilor sociale.

*Timișoara:* Cu mare tristeță am luat la cunoștință moartea Domnului Episcop ortodox român al Aradului Ioan I. Papp, pe care l-am cunoscut de mult

și l-am onorat. Cu ocasiunea acestui caz trist și a pierderii mari, exprim condolarea mea cea mai sinceră Veneratului Consistor.

*Augustin Pacha,*  
administrator apostolic.

*Jiriș:* Vestea tristă despre trecerea din viață a vrednicului Episcop și părinte P. S. S. Ioan I. Papp, au umplut de durere sufletul meu precum și a clerului și poporului credincios din protopopiatul Beliului. Dând expresiune acestei dureri ne vom aduce aminte totdeauna de timpul când am stat sub arhipăstoria P. S. S. și nu vom uita nicicând părinteasca, înțeleaptă și luminată sa conducere; vom pomeni sfaturile și povețele sale împărtășite la înțeles și acomodate priceperii și vieții poporului, cuprinse mai ales în pastoralele sale ascultate și gustate cu mare plăcere și mulțumire sufletească.

Plecat fiu:

*Petru Sârbu,*  
protopop ort. rom tractul Beliu,  
Eparhia Orășli-Mari

*Budapesta:* Comunitatea bisericii române din Budapesta și jur deplânge trecerea la cele vecnice a bunului nostru Episcop.

*Protosnicelul Ghenadie Bogoevici.*

*Brașov:* Transmit în numele preoțimii ortodoxe române din tractul Brașovului expresia sentimentelor de durere, pentru reposarea merituosului și neuitatului Episcop Ioan I. Papp.

*Dr. I. Blaga,* protopop.

*Oradea-Mare:* Din cauza lipsei mele de acasă întârziat mi-a venit la cunoștință trista veste a încetării din viață a Preasfințitului Domn Episcop Ioan.

A fost un reprezentant demn al acelei epoci carea a dat bisericii ortodoxe și națiunii române fil devotații. Sentimentele ce le-am păstrat față de decedatul au provenit nu numai din recunoștință, ce trebuie s'o aibe fiecare bun român și ortodox, dar și din legăturile de prietenie ce avusese Episcopul decedat cu tata meu fie iertatul.

Primiți Vă rog participarea mea la dolul celor are eparhia Aradului.

*Dr. Zigre.*

*Ecica:* Deplâng moartea prea bunului meu arhieru și Episcop Ioan I. Papp, alături cu toții cei ce l-am cunoscut și l-am stimat și iubit ca pe un adevărat părinte al preoților din dieceza Aradului.

În special eu îi datorez și eternă mulțumită

pentru distingerea mea cu brâu roșu. Am să-l pomenesc la toate slujbele mele cât voiu trăi.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii și memoria să-i fie bincuvântată.

Plecat fiu:  
*Valeriu Magdu,* preot.

Carnetul unui preot.

## Apostolat laic.

Reverenda și brăul le înbrăca părintele Serafim din Paști în Crăciun, sau când pleca de acasă.

Miron, servitorul care cunoaștea obiceiul casei era voios din dimineața zilei, de când observase reverenda pregătită de înbrăcat.

Toamna era timpurie, Crăciunul departe, prin urmare părintele stă în pragul unui drum.

Reverenda, brăul și barba popii erau semne de orientare pentru el.

Bucuria lui fu deplină însă de abia atunci, când în cap de noapte, plecă să petreacă pe stăpânul său la gara, care era de comua lor la o îndepărtare de două ore.

Când se puse trenul în mișcare, Miron rămase foarte mirat de pufăitul locomotivei și admiră fumul negru, care la lumina intensă a lampii se rostogolea în falduri uriașe din coș.

Trenul se pierdu din zăre. Sluga plecă sprinten și vesel. Spre casă nu întâlni tipenie de om. Doar în ceața dimineții de toamnă o figură ștearsă, întolită în haine nemțești, se putu distinge la fântâna din drumul mare.

Era consoarta vecinului său Pantelie, o gospodină harnică, care zorea cu un cofeiu după apă.

— Unde ai fost Miroane?

— Am petrecut pe dl părinte la stație.

— Da unde s'o dus?

Servitorul, care cunoaștea nărvul vecinei de a stirici de cele ce se petrec în casa stăpânilor săi, și îndeosebi de ceea ce făcea maica preuteasă, pe care era mâniașă, trecu cu un răspuns evasiv pe lângă cofeiu gol, pe care femeia îl așezase pe ghizdele fântânii, semn pe care Miron îl cunoaștea bine. Era dispusă și avea vreme de palavre!

Pe când intra sluga în curtea peste care se simția șef pe doua zile, Serafim sosise în orașul unde se ținea congresul preoțesc.

\*

De două zile stăpânul lui Miron nu mai trăia proza seacă a realității.

Cuvântările pline de miez plutiau sus, departe, în sferi senine... El se simția ridicat sufletește.

Multe lucruri, pentru cari el avea până acuma aversiune, sau le credea imposibile, i-se prezentau

într-o formă atrăgătoare. Soluții, la cari nici nu se gândise, pentru anumite probleme pastorale, se schițau în culori atât de plastice și vii încât i-se păru, că a găsit ceea ce căutase, și ce-l frământase atât de mult.

Vorbirile se resfrângeau convingător în sufletul lui, care era un reflector bun, pregătit pentru astfel de discuții, de cari nu avusese noroc de doi ani decând era preot.

În imaginațiunea lui încă trăiau multe icoane, prinse în anii lui de păstorire, în cari pe un fond real, se mișcau figurile vii, cu calități preconizate de vorbitori sau cu defecte, cari se stigmatizau cu tărie. Iar acum, să se reliefa cu putere, el le simția intensiv.

Era foarte satisfăcut, că venise la congres, și se bucura, că e preot, și se poate număra între aceia, cari au o misiune, atât de înaltă și sfântă de îndeplinit.

Avu o justificată satisfacție chiar, când își dete seamă, că multe dintre proiectele de muncă schițate aici, erau în parte sau integral realizate în parohia sa.

După ședințele congresului simți cum se întărește în conștiința lui îndatorirea morală de a întrupa între credincioșii săi aceea stare ideală de conlucrare armonioasă, prin care fie ce membru al bisericii să devină un apostol, pornit la muncă dintr'un îndemn propriu intern.

Stăpânit de acestea preocupări urcă dinpreună cu alți colegi trenul spre casă.

\*

La gară îl întâmpină Miron, și până acasă părintele Serafim știu tot, ce se petrecuse de două zile în sat. Cum Tanasia Cucului, a venit de două ori pentru slujbă; baba Oana pentru cuminecătură; iar Gheorghită a Sabăului, vecinul părintelui Vasilie, — colegul bătrân din comună — cum a venit beat cu o scrisoare și s'a răstit spunând, că va vedea el, că dacă-i gazdă-o popă să steie acasă.

Miron apăsa ultimele cuvinte silindu-se să reproducă în glas și gesturi pe Gheorghită.

Pe când intră Serafim în sat mirajul de vise, cu care plecase dela congres se șterse deabinele din mintea lui.

Adânc în sufletul său simția însă o forță latentă inepuizabilă și nu-l stingheriau micile mizerii ale vieții, din parohie, deși simțise și până aci, după fiecare acțiune pastorală a sa suflul rece al îngratitudinii.

Zilele treceau . . . Serafim era serios preocupat de ceva.

Biserica din satul acesta era foarte veche și neglijată. Cele câteva decenii de când nu s'a reparat își arătau ravagiile în pereții ei scofâlciți, lipsiți de tencuială pe din afară, iar în intern prin înfățișarea posomorită afumată.

Pe cât era biserica de părăsită însă pe atât

erau parohienii de strânși la chimir. Bir, stole, dare de cult, erau amintiri în acest sat.

Serafim cercase să-și convingă credincioșii de trebuința unei reparări radicale, dar se iviau mereu alte necesități și mai urgente și până acum nu isbutise.

Acum era hotărît să încerse din nou și încă..... cu puteri unite.

Cu gândul la teoriile preconizate la congres trecu într'o zi pela colegul său părintele Vasilie, care tocmai isprăvisese cu smicuratul unei corfe de cucuruz pentru porci.

Serafim își descărcă cu toată francheță intimitatea planului de reparare integrală a sfintei biserici. Părintele Vasilie, învârtea ciocanul de porumb, cu care sfărmasese cucuruz, în mână își dete pletele ninse pe spate se uită apoi în ochii lui Serafim și-i spuse hotărît că nu se amestecă.

De când superioritatea bisericească îl desărcinase dela conducerea oficiului parohial, cu care îl încredințase pe Serafim, avéa o tănuită aversiune pentru acesta și pentru toate acțiunile inițiate de el. Așa a rămas pasiv când s'a ridicat frumosul monument pentru eroi, așa când sau cumpărat clopotele, când s'a înzestrat turnul cu ceas, când se ridicară garduri ect.

Serafim se abātu pela vecinul său Pantelie, învățătorul satului. Acesta era foarte ocupat cu studierea legii pentru învățământul primar și mai vârtos cu întocmirea bugetului. În complexul problemelor, cari se sulevau în litera mărunță a legii, învățătorul apărea foarte aprofundat, și grav în rolul său.

Serafim îi împărtăși, gândul și dorința sa. Pantelie în privința aceasta era foarte pesimist.

Când plecă părintele harnica soție a învățătorului întră mirată și foarte curioasă să știe de ce a fost popa la ei?

În cele din urmă, consoarta învățătorului, după ce află despre ce era vorbă își convinse soțul, să-și caute el de ale sale; iar Pantelie rămase hotărît să nu se amestece.

În cele zece zile din urmă Serafim nu cruță osteneala. Despre trebuința arzătoare a renovării erau corvinși notarul, primarul, și toți frunțașii satului acum.

Serafim era satisfăcut. Afară de pasivitatea părintelui Vasilie și pesimismul dascălului Pantelie, ambele preconcepte, toți parohienii rămaseră încântați de ideea lui Serafim de a se repara biserica, și convinși, că nu se mai poate amâna.

Până la adunarea generală mai erau câteva zile...

Deși părintele Vasilie, de baștină din comună era pasiv, toate rudeniile sale erau foarte cătrânite de atâta arunc și cheltuieli cu biserica. Știau cu toții înaintea, că se va aruncă dare multă pe sărăcime. În

crășma din deal nu se mai vorbea decât de repararea bisericii... de anii răi... și de sărăcia oamenilor. Cauza și isvonul acestor nenorociri se'nțelege că nu era altul decât popa Serafim.

Dumineca cu adunarea generală sosit.

După sfânta slujbă Serafim în Seninătatea conștiinței sale deschise ședința, în sala de băieți a școlii, stăpânit de optimism.

Dar după câteva minute în sala de ședințe intrară și oameni, cari nu fuseseră la sfânta biserică și din ce în ce mai mulți și încă unii neschimbați de sărbătoare, cu ochii ștersi cu fețele schimbate.

Se putea simți, că atmosfera era tare încărcată, gata de explozie.

Serafim vorbea despre trebuința reparării...

Cei ce se mai înbulziau din afară strigau:

— Loc, loc...

— Ssst

— Ce sâsăiți mă? Lăsați-i să între, că și ei au drept.

— Au drept, dar să vină cum se cade. De ce n'au fost și la sfânta biserică?

De ce nu sau înbulzit și acolo?

— Acolo vă lăsăm pe voi pe bogați, că voi aveți bani să vă cumpărați scaune.

— Oameni buni fiți pe pace ca să isprăviască părintele răsbi episcopul.

— Las' că știm ce voiți, începu pe un diapazon ridicat cuscrul părintelui Vasilie, un bărbat oacheș, bine legat, se condă de neamurile toate.

— Dar nu vedeți, că anul a fost rău și nu putem plăti nici dările dar să mai facem și biserică?

— Nu putem, nu putem părinte!

— Cum a putut sluji în biserică părintele Vasilie de 32 de ani, așa poți și DTa. N'am avut destule dări de doi ani cu monumentul, cu clopotele, cu ceasul și cu gardurile? Ce mai vreți? Nu se poate!

Părintele bătrân își fixase privirea rușinată pe un cuiu din masă. El n'avu nici un cuvânt în chestiune. El nu se amesteca!

Pantelie ieșise în coridorul școlii și asculta mulcom, ciripitul cicăitor al consoartei sale, care-l păzia, ca nu cumva să se amestece.

După sinod cei cari veniseră neașteptați se îndepărtau gălăgioși și triumfători, că deși n'au putut împiedeca, dar cel puțin au arătat, că și ei știu și pot ceva. Pe drum discutau cu foc și gesticulau nervos.

— Apelăm, apelăm era refrenul.

Cei ce fuseseră la sfânta biserică plecară măhnii, deși știau, că se va repara biserică.

Cel mai măhnit pleca Serafim.

Părintele bătrân, care nu se amesteca, se alătură la grupul în care prezidia Pantelie și consoarta sa.

Când aceștia se despărțiră, soția învățătorului încheiă apodictic:

— Las' că așa-i trebuie!

Ce se tot preamărește și el atâta!

În seara acelei zile Serafim reflecta dureros — prin prisma ideologiei așa numitului apostolat laic, — asupra josniciei intrigelor neputincioase dela țară.

Și află nimerită reflexia unui credincios al său, care observase:

— Ce mai aștepți părinte dela proștii ăia, dacă nici în dascăl și nici măcar în colegul DTale n'ai nici un sprijin... ba te împiedecă.

Subvii, 1924.

Tie Flaviu.

### Galeria Scriitorilor Bisericești.

## A P E L !

### Cătră toți scriitorii bisericești.

P. O. Domnule,

Cucernice Părinte!

Preoții, cari își țin bine dîregătoria și mai ales aceia, cari se ostenesc în cuvânt și întru învățătură — cu îndoită cinste să se cinstească. Cor. V. 17.

Ascultători ai acestui sfat al Apostolului neamurilor și râvnitori de a contribui la operele de educație morală și cetățenească și prin indemnul ce ni-l inspiră pildele, vieața și activitatea celor ce s'au distins cu vrednicie în misiunea lor de trimesi ai lui Dumnezeu în ordinea morală a lumii:

Am luat hotărîrea, să cuprindem și să publicăm în volum (eventual în mai multe volume) *vieața, activitatea și operele tuturor scriitorilor bisericești*, începând din veacul al 15-lea și până în prezent.

Lucrarea noastră va apărea sub titlul „*Galeria Scriitorilor Bisericești*” și va cuprinde biografia, activitatea predicatorială și de literatură pastorală și bisericească a tuturor preoților, cari în misiunea lor s'au distins în domeniul acestei activități speciale.

Din datele și din informațiile ce le avem, aflăm și cunoaștem, că și Sf. V. vi-ați rezervat loc de frunte în *Galeria Scriitorilor Bisericești*. De aceea Vă rugăm cu tot respectul și cu insistință, să binevoiiți în termen de 30 de zile:

1. A ne trimete toate *lucrările Sf. Voastre de domeniul literaturii bisericești, pastorale și omiletice*, ce le-ați scris și le-ați publicat, fie în volum ori în broșură, fie în vr'un periodic ori revistă bisericească.

Dacă eventual nu le-ați avea la îndemână, Vă rugăm să ni-le câștigați, ori — în cazul cel mai rău — să ne menționați editura ori revista în care le-ați publicat, indicându-ne anul și numerii în cari au părut.

Acestea le reclamăm cu toată insistența, pentru ca, în cadrul operatului nostru să putem face și operelor Sf. V. cuvenite *apreciere* și eventual să putem *reproduce din ele părți de studiu și de model*.

2. Să ne trimeteți o *schită biografică* (pe scurt.) și consemnarea operelor S. S. Voastre de literatură teologică, bisericească, omiletică și pastorală.

3. Să ne trimeteți o *fotografie* pentru a o reproduce în volum și adevărat în cadrul articolului ce va trata despre activitatea indicată mai sus a Sf. Voastre.

### IMPORTANT!

4. Vă rugăm în fine să binevoiți a ne comunica numele, ubicațiunea și operele tuturor persoanelor bisericești, despre cari veți avea indici și cunoștințe, că au desfășurat vre-o atare activitate ca — colajându-le cu informațiile noastre — să putem evita inconvenientul de a scăpa din numărul celor ce s'au distins, pe vre-unul, care s'a învrednicit de pilduire și de recunoștință.

Răspunzându-ne la acest apel, veți face un prețios serviciu neamului, Bisericii și literaturii noastre pastorale.

Al Sf. Voastre

devotat frate;  
Preot D. Voniga  
Redacția „Luminătorul“  
Timișoara I. Sf. Gheorghe 4. II.

## „Revista Teologică“.

Cu numărul viitor, intră în al cinsprezecelea an al existenței sale.

Intemeiată de râvna și entuziasmul apostolic al tânărului profesor de teologie *Dr. Nicolae Bălan* — actualul mitropolit al Ardealului — ea a căutat să fie în toată vremea un organ de luminare a clerului nostru, o tribună de apărare a intereselor sfintei noastre biserici și în domeniul vieții culturale-religioase un povățuitor înțelept și strădalnic pentru oricine i-a ispitit paginile.

Opera culturală, pe care a săvârșit-o „Revista Teologică“, a fost subliniată de presa românească în mai multe rânduri. Preoțimea noastră îndeosebi, dar și cetitorii nostri mirei sunt în măsură s'o verifice.

Cât despre noi, ceice ne ostenim să ducem mai departe apostolatul „Revistei Teologice“, vom căuta în toată vremea să ne mărim entuziasmul și să sporim visteria mostenită dela înaintașii noștri,

Pe viitor vom spori rubricile Revistei ca să poată ținea pe cetitorii săi la curent cu toate problemele, cari frământă viața bisericească și culturală dela noi și din străinătate.

Revista va avea de-acî nainte și câte un supli-

ment arctic, va da în fiecare număr schițe de predici pentru a ajuta opera de propoveduire a Cuvântului și va căuta să ofere cetitorilor săi gratuit, sau cu preț cât se poate de mic — broșuri de cuprins educativ.

Fiind în directă legătură cu marile case de editură din străinătate, „Revista Teologică“ e în stare să procure cetitorilor săi ori ce carte sau revistă din domeniul vieții religioase.

Pentru reelizarea acestor gânduri însă avem nevoie de înțelegerea și sprijinul preoțimii noastre în primul rând și al cetitorilor noștri peste tot. Și suntem convinși că el, fiind vorba de o operă prin eselență culturală, nu ne va fi refuzat.

Răzimându-și existența exclusiv pe abonamente, am rămas statornic cea mai ieftină Revistă bisericească până acum, mulțumită cetitorilor platnici. Pentru a putea face față cheltuelilor din trecut însă, ne vedem siliți a ne încasa restanțele de abonament, trimițând *cu rambursă No 12 din acest an*, tuturor restanțierilor.

Iară pentru viitor, scumpetea ne să urcăm abonamentul anual la Lei 140, începând cu 1 Ianuarie 1925. Anunțăm aceasta de vreme, pentru a orienta pe cetitori, și pentru a ne putea orienta și noi cu tirajul, în care urmează să-și continue apariția.

Redacția și administrația:  
„Revistei Teologice“ Sibiu.

## INFORMAȚIUNI.

**Parastas.** Duminecă în 1 Februarie s'au celebrat parastase în toate bisericile din eparhia Aradului pentru odihna fostului nostru episcop Ioan I. Papp.

În catedrala din Arad au servit parastusul 10 preoți. Răspunsurile funebrele au fost cântate cu multă duiosie de corul studenților dela teologie.

**Onorate Părinte!** Am pus sub tipar cartea despre „Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului“, care cuprinde calvarul acestei preoțimi în anii 1916—1919 cu datele personale și fotografiile tuturor preoților români (ortodocși și uniți) cari au fost internați, întemnițați, osândiți etc. Cartea apare în luna viitoare, format mare, circa 15 coale de tipar și costă 60 Lei. După ce astăzi tiparul e scump se va tipări numai în număr restrâns de exemplare și de aceea te rog sămi comunicî cel mult până la 15 Febr. a. c. câte exemplare dorești să comanzi, trimițând totodată și prețul lor ca să mă știu orienta.

Având în vedere importanța istorică a acestei



lucrări pentru prestigiul preoției ar fi de dorit să nu lipsească din casa nici unui preot, nici din bibliotecile parohiale și școlare. Cu frățiască stimă:

*Dr. Seb. Stanca,*  
ases. consist.

Cluj, Str. I. Maniu 36.

**AVIZ.** Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:  
**Teodor Cioban,**  
arhitect.

## CONCURSE.

### Concurs repetit.

Pentru îndeplinirea parohiei **Crocna** să publică concurs cu termen de **30 zile**.

Beneficiu: Sesia parohială, bir și stole legale. O grădină parohială în prezent fără casă, dar în 1925 edificiul școlii conf. devine liber și va fi transformat în casă parohială.

Parohia este de cl I-ă dar în lipsă de reflectanți cu cval. de cl I-ă sunt admiși și cval. de cl II-a.

Predica, catehizarea, suportarea dărilor sunt de obligătoare.

Reflectanții să se acomodeze recerintelor obișnuite și regulamentare.

*Comitetul parohial*

În conțelegere cu: *F. Roxin* ppter.

—□—

2-3

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia **Bara**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Usufructul unei serii de pământ, arător, parte fânaș.

2. Usufructul unui intravilan parohial de trei pătrare jugări.

3. Stolele legale și

4. Retribuția dela stat.

Parohia de cl. I., dar cu înaltă încuviințare consistorială, se admit și concurenți cu calificăție de clasa a II.

Alesul va purta sarcinile publice după sesie și după intravilan.

De asemenea se obligă, ca fără altă renumerație să catihizeze școlarii ortodoksi români din parohie.

Doritorii de a reflecta la acest post, pe lângă respectarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, au să dovedească:

a) Că posedă calificăția poftită de concluz, sinod. eparh. de sub Nr. 84/1910 și

b) Că întrunesc condițiile concursuale.

Reflectanții au să dovedească șeful tractual, când cer voe să se prezenteze în parohie că întrunesc aceste condiții.

Întrucât sunt din alte dieceze, trebuie să ceară în persoană binecuvântarea P. S. D. Episcop diecezan de a putea concura.

Reflectanții sunt poftiți, că în termenul concursual, într-o Duminică ori într-o sărbătoare să se prezinte în sf. biserică din Bara, spre a-și arăta desțeritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Petițiile se adresează Comitetului parohial, dar să trimit protopresbiterului tractual în Belinț județul Timiș-Torontal, se înțălege în termenul concursual.

*Comitetul parohial.*

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

1-3

Nr. 416/1925.

## Comunicat oficios.

1570 Februarie 3. 1925.

*Cercul de Recrutare Arad.*

*Veneratului Consistoriu ortodox român Arad.*

Am onoare a comunica că în conformitate cu ordinul M. R. serv. pers. Nr. 2765/925, toți preoții de toate riturile până la etatea de 60 ani dacă starea fizică le permite, urmează a forma cadrele de rezervă ale clerului militar.

Pentru care Vă rugăm a pune în vedere tuturor preoților cari aparțin jurisdicției Veneratului Consistoriu și domiciliază pe baza acestui cerc, de a se prezenta de urgență la acest cerc pentru a fi vizitați de medicul garnizoanei Arad și pentru a fi înscrși în controlul confesorilor de rezervă.

Comandantul cercului de Recrutare Arad:

*Col. I. Georgescu.*

Ceeace comunicăm spre știre și conformare.

*Consistorul ort. rom. din Arad.*

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial  
Censurat: **Prefectura Județului.**